

Z historie úpolových činností

Prehistorie

Úpolové činnosti na počátku lidstva:

- Lov a získávání potravy
  - Boj, ochrana rodu
  - Tělesná cvičení, hry
-

Postupná diferenciacie

Na počátku – všichni všechno

Později rozdělení (i s vnitřní specializací):

- Lovci
- Bojovníci

Zdokonalení technologií = zdokonalení boje

Elektronické informační zdroje

Kronos:

A Chronological history of the Martial Arts
and Combative Sports

<http://ejmas.com/kronos>

Starověké civilizace

Archeologický výzkum dokazuje existenci řízeného nácviku úpolů

- Indie
  - Mezopotámie
  - Egypt
  - ...
-

Egypt

3100 př.n.l.

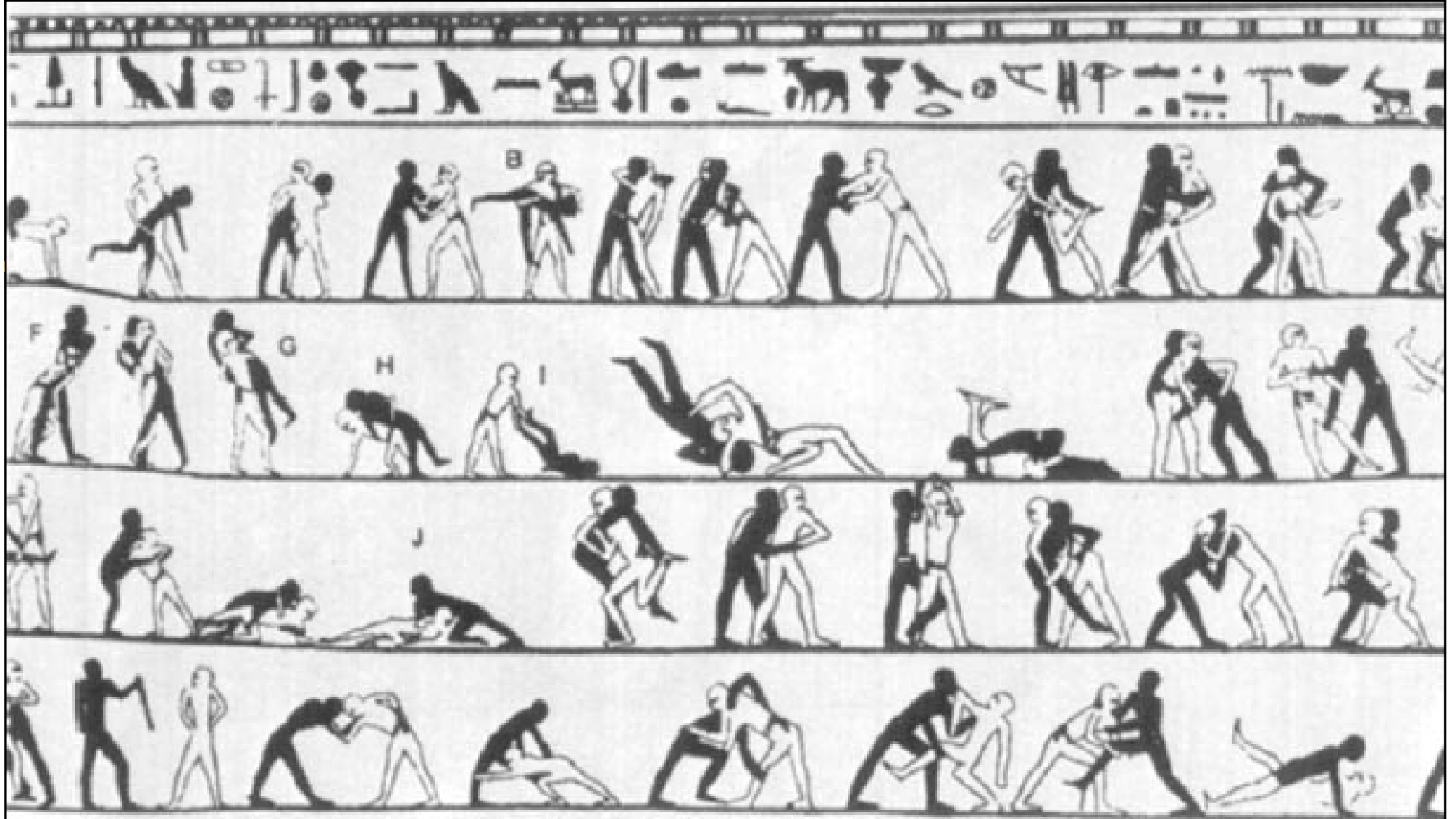
Rukojet' obřadního nože

Sumer
Naleziště Džafaja u Bagdádu

2800 př.n.l.

Bronzová soška

Egypt, Ben Hasan
Hrobka prince Chetiho
2050 př.n.l.

Bojovníci – mýtičtí hrdinové

Přiznání magických vlastností bojovníkům – hrdinům:

- Bohové nebo jejich potomci
  - Potomek boha a člověka
  - Člověk ve spojení s božskou silou (předmětem)
-

Sakralizace – posvěcení násilí

- Bojové činnosti jako nedílná součást vzdělání a dobrých mravů
  - Potřeba omluvy násilí:
    - Boží vůle
    - Vyšší ideály
    - Společenská nevyhnutelnost (sebeochrana)
-

Helénské období – starověké Řecko

- Informační zdroje:
    - Historici
    - Filozofové
    - Poeti
-

Panhelénské hry

Olympijské hry:

- Zápas **palé** (18. Olympiáda, 706 pnl.)
  - Box **pygmé** (23. Olympiáda, 688 pnl.)
  - Všeboj **pankration** (33. Olympiáda, 648 pnl.)
-

Kalokagatie

Řecký ideál člověka

Spojení duševní a tělesné krásy

V různých městských státech byla jinak chápána
(Atény...Sparta)

Řecko, amfora s malbou od Andocidese
525 př.n.l.

Řím – úpadek sportu

Gladiatorské zápasy:

- Profesionalizmus
- Specializace
- Brutalizace

Rozvoj vojenství

Rytíři - Evropa

---

7 ctností (septem probitates):

- jízda na koni (equitare),
  - plavání (natare),
  - lukostřelba (sagitare),
  - zápas (caestibus), šerm (certare),
  - lov (aucupari),
  - šach (scacis ludere),
  - veršování (versificare)
-

Rytíři – samurajové, Japonsko

- Bunbu rjódó:
  - Dvojí cesta – vzdělání v boji i kultuře

Rytířská výchova

- Od 7 let páže
  - Od 14 let panoš
  - Od 21 let rytíř
-

Praxe rytířů

- Boj, války
  - Lov
  - Rytířské turnaje:
    - Do 15. – 16. století bojový charakter
    - Fiktivní systém inscenovaných soubojů
-

Měšťanská a lidová kultura

- Křesťanství : Ora et labora
(modli se a pracuj)
  - Společenské vrstvy:
    - bellatores (ti, kteří válčí)
    - oratores (ti, kteří se modlí, duchovenstvo)
    - laboratores (ti, kteří pracují)
-

Rytířské akademie (17. 18. stol.)

- Nástup humanizmu, znovuobjevování antických i rytířských ideálů
  - Rytířské akademie
  - Filantropina
-

Úpoly v tělovýchovných systémech (19. stol.)

- Německo – turnérské hnutí (vlastenectví+branná příprava+gymnastika)
- Švédsko – gymnastika vojenská, pedagogická, zdravotní, estetická
- Francie – F. Amoros, tělesná výchova pro mládež
- Anglie – orientace na sport